

Združenie domových samospráv (EIA/SEA)

Od: Združenie domových samospráv (EIA/SEA) <eia@samospravydomov.org>
Odoslané: štvrtok, 1. decembra 2022 23:21
Komu: podatelna@enviro.gov.sk
Predmet: 7556/2022-11.1.1/pb(EIA: Obehové centrum pre úpravu a zhodnocovanie odpadov a rozšírenie skládky nie nebezpečného odpadu)

Odvolanie voči rozhodnutiu MŽP SR zo zisťovacieho konania č. 7556/2022-11.1.1/pb

Voči rozhodnutiu Okresného úradu MŽP SR zo zisťovacieho konania č. 7556/2022-11.1.1/pb zo dňa 22.11.2022 (<https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/obehove-centrum-pre-upravu-zhodnocovanie-odpadov-rozsirenieskladky-ni>) sa odvolávame, nakoľko sa domnievame o jeho nezákonnosti z nasledovných dôvodov:

- Napadnuté rozhodnutie umožňuje obchádzať účel a cieľ zákona o odpadoch ako aj Smernice o odpadoch tým, že formalistickým doplnením technologickej časti, ktorá sa takmer nebude využívať sa výrazným spôsobom rozširuje skládkovanie komunálneho odpadu. Podrobnosti uvádzame v nasledujúcom odvolacom bode.
- Novela zákona o odpadoch pridala do § 13 zákona o odpadoch nový bod 9, ktorý ustanovuje zákaz zneškodňovať skládkovaním odpad, ktorý neprešiel úpravou. Doplnenie zákazu zneškodňovať skládkovaním odpad, ktorý neprešiel úpravou, bolo potrebné z dôvodu odstránenia transpozičných nedostatkov vytýkaných zo strany Európskej komisie v rámci prebiehajúceho konania voči Slovenskej republike. Transpozičné nedostatky sa týkajú transpozície čl. 6 písm. a) smernice Rady 1999/91/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov (ďalej len „smernica o skládkach odpadov“). Vyhláška MŽP č. 382/2018 Z. z. o skládkovaní odpadov a uskladnení odpadovej ortuti (ďalej ako „Vyhláška“) predpokladá postupné sprísňovanie podmienok skládkovania, a to od 1. januára 2021, od 1. januára 2023 a následne od 1. januára 2027.

Od 1. januára 2021 by malo byť možné skládkovať na skládke odpadov nasledovný odpad, ktorý nie je nebezpečný:

- a) zmesový odpad, ak obec zabezpečuje vykonávanie triedeného zberu zložiek komunálnych odpadov podľa § 81 ods. 7 písm. b), c) a g) zákona o odpadoch,
- b) iné komunálne odpady zaradené v Katalógu odpadov v kategórii ostatný odpad okrem odpadov podľa § 13 písm. e) zákona o odpadoch; ak iné komunálne odpady obsahujú zmesový odpad, považuje sa celý objem týchto odpadov za zmesový odpad,
- c) iné odpady ako uvedené v § 6 odsek 5 písm. a) až d) Vyhlášky, zaradené v Katalógu odpadov v kategórii ostatný odpad, podľa kritérií uvedených v osobitnom predpise; limitné hodnoty látok obsiahnutých v odpade nesmú presiahnuť limitné hodnoty ukazovateľov pre triedu skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný, uvedené v prílohe č. 1 Vyhlášky,
- d) stabilizované nereakčné nebezpečné odpady, ktorých limitné hodnoty látok obsiahnutých v odpade nesmú presiahnuť limitné hodnoty ukazovateľov pre triedu skládky odpadov na odpad, ktorý nie je nebezpečný, uvedené v prílohe č. 1 Vyhlášky a ktoré sa nesmú ukladať spolu s biologicky rozložiteľným odpadom, ktorý nie je nebezpečný.

Podmienky uvedené vyššie v písmene b) – d) by mali nadobudnúť účinnosť od 1. januára 2021 a nemali by sa meniť ani v roku 2023, ani v roku 2027. Postupné sprísňovanie sa týka len možnosti skládkovania uvedenej v písmene a).

Od 1. januára 2023 už nebude možné uložiť na skládku zmesový odpad, ak obec zabezpečuje vykonávanie triedeného zberu zložiek komunálnych odpadov. Namiesto toho bude od 1. januára 2023 možné skládkovať na skládke odpadov výstup z úpravy zmesového odpadu, ktorý spĺňa parameter biologickej stability podľa prílohy č. 3a Vyhlášky.

V praxi to znamená, že bude možné ukladať na skládku len odpad, ktorý prešiel procesom triedenia odpadu a stabilizácie organickej frakcie. Predmetné ustanovenia má zosúladiť našu právnu úpravu s požiadavkami smernice o skládkach odpadov. Následne sa má právna úprava ešte sprísniť od 1. januára 2027. Od tohto dátumu bude možné v súvislosti so zmesovým odpadom a objemným odpadom skládkovať na skládke odpadov len výstup z úpravy zmesového odpadu a objemný odpad, ak jeho výhrevnosť v sušine neprekročí hodnotu 6,5 MJ/kg (ktorý nie je nebezpečný). Cieľom predmetného ustanovenia je znížiť množstvo skládkovaného komunálneho odpadu do roku 2035 na 10 %. Taktiež má prispieť k zvýšeniu miery recyklácie.

V prípade, že materiálové zhodnocovanie nebude možné, musí byť odpad poskytnutý na energetické zhodnotenie, ak jeho výhrevnosť v sušine prekročí hodnotu 6,5 MJ/kg. Ak výhrevnosť výstupu z úpravy zmesového alebo objemného odpadu bude rovná, resp. nižšia ako 6,5 MJ/kg, takýto odpad môže byť ukladaný na skládky.

Ako bolo spomenuté vyššie, úprava zákazu zneškodňovať skládkovaním odpad, ktorý neprešiel úpravou, je potrebná z dôvodu odstránenia transpozíčných nedostatkov vytykaných zo strany Európskej komisie.

Európska Komisia vytýkala nesúlad doterajšej slovenskej právnej úpravy so smernicou o skládkach odpadu, a to v zmysle výkladu tejto smernice podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci *Malagrotta*³. Tento rozsudok sa síce týkal Talianska, avšak je záväzný aj pre Slovenskú republiku, keďže predstavuje záväzný výklad práva EÚ.

V predmetnom rozsudku Súdny dvor EÚ skonštatoval, že skládkovanie neupraveného odpadu predstavuje porušenie smernice o skládkach odpadov a taktiež rámcovej smernice o odpade.

Podľa Súdneho dvora EÚ musí členský štát prijať opatrenia, aby sa na skládku odpadov ukladal len upravený odpad, a to podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 6 písm. a) smernice o skládkach odpadov a čl. 4 a čl. 13 rámcovej smernice o odpade. Podľa názoru Súdneho dvora EÚ musia členské štáty maximálne, ako sa dá, zabrániť negatívnym účinkom na životné prostredie a zabezpečiť úpravu odpadov zodpovedajúcu súčasnému stavu techniky. Zohľadnený má byť aj technický a vedecký pokrok a členské štáty ho majú pravidelne uplatňovať v praxi.

V rozsudku bolo taktiež jednoznačne konštatované, že členské štáty sa pri transpozícii smernice o skládkach odpadov nemôžu rozhodnúť pre akékoľvek spracovanie odpadu, ale sú povinné skúmať a vykonávať najvhodnejšie spracovanie odpadu (vrátane stabilizácie organickej frakcie) s cieľom, čo najviac znížiť negatívne následky.

Dôležitá je najmä minimalizácia negatívnych následkov vzniku a nakladania s odpadom pre ľudské zdravie a životné prostredie. Súdny dvor EÚ uviedol na pravú mieru aj skutočnosť, že drvenie a lisovanie odpadov nemožno akceptovať ako dostatočnú úpravu odpadu. Z tohto rozsudku vyplýva, že členské štáty musia zabezpečiť, aby boli odpady ukladané na skládku vopred upravené dostupnými metódami a boli v čo najväčšej miere znížené negatívne následky ukladaného odpadu na životné prostredie a ľudské zdravie.

Aký to má súvis so zámerom navrhovateľa s názvom „Obehové centrum pre úpravu a zhodnocovanie odpadov a rozšírenie skládky nie nebezpečného odpadu“? Tento zámer je v zásade iba zámerom na rozšírenie skládky o 17 500 metrov štvorcových, keďže má dôjsť k zvýšeniu skládkovacích kapacít na ukladanie nie nebezpečného odpadu, a to o 220 000 metrov kubických. Navrhovaná linka mechanicko-biologickej úpravy odpadu s kapacitou zariadenia 59 000 ton ročne je len formálnym naplnením povinnej úpravy odpadu pred skládkovaním v zmysle vyššie uvedenej vyhlášky, avšak reálne je technologicky tak poddimenzovaná, že nedokáže zabezpečiť výrobu kvalitatívne žiadaných tuhých alternatívnych palív, ako aj stabilizáciu biozložky s maximálnou elimináciou negatívnych vplyvov na životné prostredie pri tejto činnosti. To isté platí aj v prípade kompostárne.

Zámer na strane 31 uvádza: Výstupmi z linky na mechanicko-biologickú úpravu odpadov budú nasledovné frakcie:

- ☒ železné kovy (19 12 02) v množstve cca 500 t/r – tieto budú odovzdané zmluvným organizáciám na zhodnotenie;

- ⅔ nadsitná frakcia (19 12 12), v množstve cca 17 000 – 41 000 t/r, určená pre ďalšie zhodnotenie na výrobu TAP (palivo z odpadov – 19 12 10) alebo uloženie do skládky;
- ⅔ biologicky stabilizovaná zložka v množstve cca 12 000 – 24 000 t/r, pre ďalšie zhodnotenie na výrobu TAP (19 12 10) alebo uloženie do skládky (19 05 03, 19 12 12);
- ⅔ ďalšie prípadné odpady súvisiace s prevádzkou linky (19 12 12) a inert (0 – 11 800 t), ktorý bude možné použiť na prekrytie skládky.

Z uvedeného jasne vyplýva, že tejto skutočnosti si je plne vedomý aj sám navrhovateľ a preto jediný druh odpadu, ktorý bude materiálovo zhodnotený, resp. v konečnom dôsledku neuložený na skládke budú železné kovy (19 12 02). Tie tvoria v odpade, ktorý bude dominovať, t.j. v zmesovom komunálnom odpade maximálne 3% v hmotnostnom vyjadrení (!!!).

Povinná stabilizácia biozložky má prebiehať vo fermentačných halách s núteným prevzdušňovaním v podlahe, zavlažovaním rozstrekom, odvodom priesakovej tekutiny do nádrže, z ktorej sa bude čerpať voda na zavlažovanie, tzv. perkolát a osadenými teplomermi. Základom bude dokonalé premiešanie a homogenizácia základky do aeróbného boxu, pretože v boxe sa s materiálom už nijako manipulovať nebude, tzn. už sa neprekopáva. Do fermentačných hál bude privádzaný vzduch v dostatočnom množstve pre dodržanie aeróbného procesu. Z fermentačných hál bude spotrebovaný vzduch odvádzaný do biofiltra a následne do okolitého prostredia. V odpadovom vzduchu zo zariadení na úpravu biologickej zložky odpadov sa budú vyskytovať prevažne produkty kysnutia, nízke masťné kyseliny a ich deriváty. Zámer však neuvádza akým spôsobom bude vykonávané ono „dokonalé premiešanie a homogenizácia základky“. V prípade že táto činnosť nebude dokonale prevádzaná, resp. nebude dochádzať v priebehu procesu k prekopávaniu základky, tak v mnohých častiach základky bude dochádzať nie k žiadúcemu aeróbnemu procesu, ale anaeróbnemu, ktorý produkuje 50-70% metán, 29-49% oxid uhličitý, 1% ďalšie zložky podľa druhu vstupného materiálu. Je samozrejme viac ako naivné, že s metánom a oxidom uhličitým si poradí iba biofilter, ktorý navyše nie je vybavený predstupňom, tzv. práčkou vzduchu. Takto nedokonalý aeróbný proces s poddimenzovanou filtráciou prachových a zápachových častíc bude iba urýchľovačom produkcie metánu a oxidu uhličitého, ktorý by sa tak či tak udial na skládke odpadov. Využitelnosť tejto podsitnej zložky je vzhľadom pre jej rôznorodé neželané prímеси absolútne nevhodná pre výrobu paliva, a tak smer bude opäť známy – skládka odpadov.

Snáď jedinou, zdá sa, environmentálne „milou“ aktivitou je vybudovanie nových priestorov pre kompostovanie biologicky rozložiteľných odpadov. Navrhovaná zmena predstavuje navýšenie množstva zhodnocovaných odpadov z povolenej kapacity 15 000 t/rok na kapacitu 25 000 t/rok (navýšenie množstva zhodnocovaných odpadov o 10 000 t/rok). Ale to iba v tom prípade, ak si niekto myslí, že v aeróbnom procese nevznikajú žiadne zápachové a pri homogenizácii a prekopávaní ani prachové častice. Žiadne aktívne prevzdušňovanie, žiadna práčka vzduchu, žiaden biofilter. Prečo je pri stabilizácii bioodpadu v rámci MBÚ požitie aktívne prevzdušňovanie a biofilter a v rámci kompostárne nie? Je to predsa ten istý želaný aeróbný proces. O pár desiatok metrov ďalej budú vari tieto procesy prebiehať úplne inak? Resp. životné prostredie o pár desiatok metrov ďalej si už nezaslúži elimináciu uvedených negatívnych vplyvov? Spracovateľ zámeru si je určite vedomý toho, že absencia aktívneho prevzdušňovania si vyžaduje častejšie prekopávanie a s tým spojený únik prachových a zápachových častíc, avšak je si toho vedomý aj povoľovací orgán?. Pevne veríme, že áno.

Zámer má formálne znaky naplnenia legislatívy vo vzťahu k povinnej úprave odpadu, avšak to je všetko. S výnimkou materiálového zhodnotenia železných kovov a hmotnostnom úbytku najmä vody pri aeróbnom procese v rámci MBÚ žiadnym zásadným spôsobom neprispieje k zníženiu miery skládkovania. Je to iba lacná „potemkinova dedina“, ktorou navrhovateľ iba maskuje neutíchajúci záujem o skládkovanie odpadu.

Nie je to však ojedinelý prípad v Slovenskej republike, preto nás ničím neprekvapuje. Preto sa stále v SR viac ako 50% komunálneho odpadu skládkuje a „vďaka“ týmto „potemkinovým dedinám“ je snaha dosiahnuť do roku 2035 iba 10%-nú či nebodaj 5%-nú mieru skládkovania iba komickou ilúziou.

Odporúčame preto začať veľmi jednoduchým, a to uvedením si tzv. hierarchie odpadového hospodárstva. Neprehadzovať priority, nepreskakovať, nestávať ju na hlavu, ale začať jej jednoduchým aplikovaním v súlade s najlepšimi dostupnými technikami.

- Novelou vodného zákona sa od 1.januára 2022 sa v §73 ods.21 (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/364/20220801.html#paragraf-73.odsek-21>) sa uložil nový povinný podklad rozhodnutia zo zisťovacieho konania a to stanovisko §16a ods.1 vodného zákona (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/364/20220801.html#paragraf-16a.odsek-1>), o ktoré mal pred začatím zisťovacieho konania požiadať navrhovateľ a mala byť podkladom rozhodnutia. To sa nestalo a tak nebol v konaní zohľadnený povinný podklad zisťovacieho konania a neboli zákonom prikázaným spôsobom vyhodnotené vplyvy na životné prostredie; vinu má ako navrhovateľ, ktorý o toto záväzné stanovisko nepožiadal ako aj úrad, ktorý netrval na jeho predložení. V konečnom dôsledku tak bolo rozhodnutie vydané v rozpore s §32 ods.1 správneho poriadku na základe neúplného zistenia skutkového stavu prejednávanej veci.
- Podľa §29 ods.3 zákona EIA (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-29.odsek-3>) „Ak sa rozhoduje o tom, či sa navrhovaná činnosť alebo jej zmena bude posudzovať podľa tohto zákona, primerane sa použijú kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10, pričom príslušný orgán prihliada aj na stanoviská podľa § 23 ods. 4.“

Napadnuté rozhodnutie neobsahuje identifikáciu ktoré kritériá podľa prílohy č.10 k zákonu EIA (<https://shorturl.at/IsABY>) úrad pri rozhodovaní o ďalšom (ne)posudzovaní použil a ako ich vyhodnotil. Rozhodnutie je preto v tomto smere arbitrárne, svojvoľné a nepreskúmateľné.

Podľa §12 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-12>) „(1) Prípustnú mieru znečisťovania životného prostredia určujú medzné hodnoty ustanovené osobitnými predpismi; tieto hodnoty sa určia v súlade s dosiahnutým stavom poznania tak, aby sa neohrozovalo zdravie ľudí a aby sa neohrozovali ďalšie živé organizmy a ostatné zložky životného prostredia. (2) Medzné hodnoty sa musia určiť s prihliadnutím na možné kumulatívne pôsobenie alebo spolupôsobenie znečisťujúcich látok a činností.“

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že aj pri rozhodnutí o ďalšom posudzovaní či neposudzovaní sa musí vychádzať nie z voľného posúdenia zámeru ale s aplikácie konkrétnych kritérií, pričom na ich vyhodnotenie sa použijú hmotno-právne normy osobitných zákonov, ktoré regulujú ten-ktorý vplyv, či zložku životného prostredia, ktorého sa dané kritérium týka. Podľa čl.2 ods.2 Ústavy SR nesmie byť rozhodnutie úradu svojvoľné ale vždy založené na Ústave a zákonov; týka sa to aj rozhodnutia o ďalšom posudzovaní či neposudzovaní. **V danom prípade neboli nebol výrok rozhodnutia o ďalšom neposudzovaní podporený konkrétnymi osobitnými zákonmi, ktoré by odôvodňovalo takýto výrok a to zo žiadneho hľadiska, ktoré predpokladajú kritériá podľa prílohy č.10 k zákonu EIA a preto nebolo rozhodnuté v zmysle §29 ods.3 zákona EIA – teda na základe primeraného použitia týchto kritérií.**

- Rozhodnutie nie je odôvodnené v zmysle §47 ods.3 správneho poriadku (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901.html#paragraf-47.odsek-3>), podľa ktorého „V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.“

Len rozhodnutie, ktoré má všetky uvedené náležitosti je možné súdne preskúmať, tieto náležitosti teda sú:

- a) Zoznam podkladov rozhodnutia, na základe ktorých správny orgán rozhodol. V kontexte zisťovacieho konania sú to najmä zámer a stanoviská dotknutých orgánov, dotknutých obcí, stanoviská verejnosti a doplňujúca informácia. Dôvod uvedenia je skontrolovať či úrad konal v súlade so zásadou materiálnej pravdy a teda v zmysle §32 ods.1 správneho poriadku si zabezpečil všetky dôkazy a dôkazné prostriedky, ktoré pri rozhodovaní použil.
- b) Voľná úvaha podľa §33 ods.4 správneho poriadku, ktorou správny orgán vysvetlí akým spôsobom vyhodnotil zabezpečené dôkazy v kontexte predmetného rozhodnutia. V prípade rozhodnutia EIA to znamená uviesť súvis medzi vecným vyhodnotením konkrétneho vplyvu na životné prostredie a spôsobom ako sa v kontexte konkrétneho kritéria podľa prílohy č.10 v zmysle osobitného zákona, ktorým sa daná oblasť materiálne upravuje a výrokom rozhodnutia.

- c) Kauzálny nexus právneho vyhodnotenia, t.j. sled logických úvah, ktorými úrad uvedie akým spôsobom zo znenia právnych predpisov odvodil konkrétne znenie výroku rozhodnutia.
- d) Vyhodnotenie pripomienok účastníkov konania, ktoré je taktiež potrebné vyhodnotiť s ohľadom na znenie osobitnej právnej normy §20a zákona EIA.

Napadnuté rozhodnutie neobsahovalo kauzálny nexus právneho vyhodnotenia rozhodnutia a neobsahovalo vyhodnotenie pripomienok a návrhov dotknutých organizácií podľa §20a zákona EIA.

Uvedené je zásadný nedostatok rozhodnutia EIA, ktorý popiera účel a zmysel rozhodnutia podľa §2 zákona EIA a tým je účinná ochrana životného prostredia dôsledným posúdením vecnej a právnej roviny environmentálnych vplyvov a súbežne uložením primeraných ale efektívnych zmierňujúcich opatrení. Keďže rozhodnutie nemá tieto atribúty, je nutné ho vyhodnotiť ako arbitrárne a svojvoľné.

- Zmierňujúce opatrenia sú uložené len formalisticky, pričom nespĺňajú charakter zmierňujúceho opatrenia podľa §29 ods.13 zákona EIA tak, aby sa ich prostredníctvom dosiahol účel zákona a tým je podľa §2 písm. d zákona EIA (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-2.pismo-d>) „určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia“.

Pri správnom výklade pojmu „opatrenie“ je potrebné vychádzať zo systematiky relevantných právnych predpisov, ktorým je v tomto kontexte §17 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-17>), ktorý ukladá povinnosť absolvovať posudzovanie vplyvov na životné prostredie, ukladá povinnosť realizovať zmierňujúce opatrenia priamo pri zdroji [týchto vplyvov] eliminujúce škodlivé environmentálne následky a to vrátane technologických opatrení.

Z uvedenej právnej úpravy vyplýva, že nároky na podmienky rozhodnutia sú prísnejšie a striktnejšie než len formalistické uvedenie všeobecných environmentálnych zásad. Environmentálne zásady, ktoré sa aplikujú naprieč celým právnym poriadkom SR sú navyše definované v zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb., nemožno ich teda svojvoľne obmieňať. Všeobecné zásady vyplývajúce z ustanovení zákona o životnom prostredí je úrad povinný správnym spôsobom aplikovať na konkrétny zámer.

Zo zabezpečených podkladov vyplýva, že už len dotknuté orgány si uplatnili viaceré pripomienky, z ktorých vyplývali rôzne opatrenia. Ani len tie úrad do rozhodnutia nezakomponoval, nieto ešte opatrenia vyplývajúce zo stanovísk verejnosti. Tým bol porušený aj §29 ods.3 zákona EIA, podľa ktorého sa rozhodnutie zo zisťovacieho konania zakladá aj na vyjadrení dotknutých orgánov a verejnosti; táto povinnosť sa týka celého výroku rozhodnutia a teda aj časti výroku určujúceho konkrétne podmienky rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

Keďže zmierňujúce opatrenia sú uložené ako podmienky vo výroku rozhodnutia, týkajú sa ich všeobecné požiadavky na výrok rozhodnutia ako je určitosť, jednoznačnosť a preskúmateľnosť. Máme za to, že ani len tieto všeobecné charakteristiky rozhodnutia časť výroku o podmienkach nespĺňa.

Podľa §47 ods.2 správneho poriadku, výrok rozhodnutia obsahuje aj náležitosti podľa osobitných právnych predpisov, v našom prípade uvedené ustanovenia §29 ods.13 v zmysle §2 písm.d zákona EIA tak aby spĺňali charakteristiku podľa §17 ods.1 zákona o životnom prostredí (ako sme vysvetlili vyššie). Napadnuté rozhodnutie túto charakteristiku nespĺňa.

- Na stránke projektu (<https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/obehove-centrum-pre-upravu-zhodnocovanie-odpadov-rozsirenieskladky-ni>) neboli zverejnené predpísané náležitosti podľa §24 ods.1 písm.i zákona EIA (stanoviská dotknutých orgánov, stanoviská verejnosti, doplňujúce informácie). Podľa §24 ods.45 zákona EIA môže podať odvolanie aj ten subjekt, ktorý nebol účastníkom konania. Správne konanie sa riadi zásadou neverejnosti, teda neúčastník konania nevie ani využiť alternatívny spôsob získania týchto informácií. Pre podanie odvolania môžu byť podstatné práve informácie, ktoré nie sú v zámere ale sú podkladom rozhodnutia na základe dokazovania v zisťovacom konaní. Týmto spôsobom sa ipso facto zužuje

informovanosť verejnosti o životnom prostredí a znižuje sa možnosť podať odvolanie podľa §24 ods.4 zákona EIA.

§24 ods.1 písm.i zákona EIA tvorí osobitnú právnu normu vo vzťahu k §3 ods.6 správneho poriadku vzhľadom na práva, ktoré sa tým upravujú. Nerieši sa tým nazeranie do spisu pre účastníkov konania, ale zabezpečuje sa tým ústavné právo na informácie pre verejnosť v oblasti životného prostredia tak, ako vyplývajú z čl.45 Ústavy SR, medzinárodnej zmluvy (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/43/20060204>) či z európskeho práva (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0052&from=sk>). Všeobecnou právnu normou, ktorá rieši situáciu kde je predmetom konania všeobecný záujem verejnosti a nielen účastníkov konania, je §3 ods.6 správneho poriadku, ktorý ustanovuje povinnosť zverejňovať informácie o takom konaní, ktoré je predmetom záujmu verejnosti.

Osobitným druhom konaní, ktoré sú vždy predmetom záujmu verejnosti je aj konanie o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Osobitným procesným právom, ktoré zákon EIA priznáva aj neúčastníkom konania je napr. právo podať odvolanie podľa §24 ods.4 zákona EIA (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-24.odsek-4>).

Pre účastníka konania sú určené procesné normy nazerania do spisu (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901.html#paragraf-23>) a vyjadrenia sa k podkladom (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901.html#paragraf-33>). Tieto práva má však len účastník konania, nie neúčastník a to aj vzhľadom na neverejnosť správneho konania.

Ako sa má verejnosť, ktorá nebola účastníkom konania oboznámiť s podkladmi rozhodnutia? Jedine prostredníctvom procesného inštitútu podľa §3 ods.6 správneho poriadku a jeho osobitnej úpravy v §24 ods.1 písm.i zákona EIA (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-24.odsek-1.pismo-i>)

Osobitná právna norma však nie je neproblémová, nakoľko pri jej formulácii došlo v legislatívnom procese k nedostatkom pri transpozícii Smernice EIA. Zákon EIA okrem iného transponuje do slovenského právneho poriadku Smernicu o EIA; ktorá používa legálny termín „povolenie“ na označenie rozhodnutia, ktorým sa ukončuje proces EIA. V zákone EIA sú definované 3 druhy rozhodnutí, ktoré zakončujú proces EIA: rozhodnutie o podnete podľa §19, rozhodnutie zo zisťovacieho konania podľa §29 a záverečné stanovisko podľa §37. Všetky uvedené rozhodnutia sú „povolením“ podľa smernice o EIA. Takémuto výkladu nasvedčuje aj §29 ods.12 zákona EIA, ktorým sa odstraňuje zákonná prekážka podľa §38 ods.3 zákona EIA – teda rozhodnutie zo zisťovacieho konania „povoľuje“ ísť v rozhodovacom procese ďalej, resp. „povoľuje“ daný zámer z hľadiska účelu a cieľov zákona EIA. Je nepochybné aj zo systematiky §24 ods.1 zákona EIA, že sa ním sleduje zverejňovanie informácií, ktoré sa týkajú daného procesu EIA; vzhľadom na §38 ods.3 zákona EIA ani nie je možné ani len začať následné konanie o povolení činnosti; preto doslovný gramatický výklad je absurdný (nemožno zverejňovať podklady k ešte neexistujúcemu konaniu) a sám o sebe z tohto dôvodu preukazujúci jeho nesprávnosť.

Ustanovenia §24 ods.1 písm.i zákona EIA je preto potrebné vykladať v tom zmysle, že stanovuje právnu povinnosť príslušnému orgánu zverejniť na webe všetky podklady daného rozhodnutia a že sa jedná o osobitnú právnu normu k §3 ods.6 správneho poriadku.

Úrad takto nekonal s následkom neinformovania verejnosti, ktorá nie je účastníkom konania a tým pádom jej obmedzil znalosti o danom zámere do takej miery, že jej efektívne zmaril možnosť podať odvolanie podľa §24 ods.4 zákona EIA nakoľko nemala dostatočné informácie o tom, na základe čoho úrad vo veci rozhodoval.

- a) Stotožňujeme sa so záujmom navrhovateľa na rýchle rozhodnutie, ktoré sa odvodzuje od lehôt správneho orgánu podľa §49 správneho poriadku a §29 ods.14 zákona EIA.

Súčasne sa stotožňujeme so záujmom navrhovateľa na efektívne a správne rozhodnutie bez zbytočných prieťahov a obťažovania účastníkov podľa §3 ods.4 správneho poriadku.

Máme za to, že správny orgán sa dopustil prietahov, lebo objektívne nedodržiaval lehoty na rozhodnutie.

Súčasne máme za to, že úrad koná v rozpore s §3 ods.4 správneho poriadku kedy rozhoduje vecne nesprávne, nevolí vhodné prostriedky na vybavenie veci, neuplatňuje tzv. eurokonformný výklad zákona a koná v rozpore s Aarhuským dohovorom a účelom Smernice o EIA v dôsledku čoho je zisťovacie konanie neehospodárne a navrhovateľ ako aj ZDS ako účastníci konania sa dostávajú v dôsledku nesprávneho postupu úradu do stavu, kedy ich oprávnené práva a záujmy sú pod tlakom a obaja subjektívne oprávnené vnímajú postupy úradov ako šikanózne a obťažujúci.

V konaní sa nepodarilo zabezpečiť účel a cieľ zisťovacieho konania podľa §2 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-2>) a tak je rozhodnutie vecne nesprávne a konanie rozhodnutiu predchádzajúce je vecne nesprávne, neehospodárne a účastníkov a teda ipso facto obťažujúce.

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžd/1/2010 zo dňa 21. júna 2011 (<http://www.ulpiatus.sk/public/files/12441.pdf>) nemožno opomenúť skutočnosť, že verejná správa je službou verejnosti a základné pravidlá správneho konania uvedené v §3 Správneho poriadku vychádzajú zo systému prameňov práva (predovšetkým ústava, zákony vrátane právnej úpravy založenej právom Európskych spoločenstiev resp. upravenej medzinárodnými zmluvami) i keď sú formulované viac všeobecným spôsobom, je potrebné v praxi interpretovať v duchu európskeho štandardu všeobecných požiadaviek na kvalitu postupov a činnosti verejnej správy súhrnne označovaných ako princípy „dobrej správy“ (Good Governance, Good Administration) a to aj preto, že slovenské právo (a v jeho rámci aj environmentálne právo) je súčasťou európskeho právneho systému, majúceho základ v literatúre, judikatúre európskych inštitúcií a niektorých dokumentoch najmä Rady Európy (najmä odporúčania a rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy) a Európskej únie. Právo na dobrú správu vecí verejných je právom ako podľa Ústavy SR (subsumované pod čl.46 a čl.47) ale aj podľa Charty základných práv občanov Európskej únie a Európskeho kódexu dobrej správnej praxe.

Európsky kódex dobrej správnej praxe (<https://www.ombudsman.europa.eu/sk/publication/sk/3510>) nebol vôbec uplatňovaný, resp. zisťovacie konanie porušilo Kódex v jeho viacerých ustanoveniach, ktoré sa týkajú účasti verejnosti na procesoch posudzovania vplyvov na životné prostredie. Napadnuté rozhodnutie tak nielen porušuje základné občianske právo na priaznivé životné prostredie (shorturl.at/fgP58 a shorturl.at/egmT4) a základné občianske právo na úplné informácie o životnom prostredí (shorturl.at/djqk1 a shorturl.at/vX489) ale aj základné občianske právo na spravodlivosť (shorturl.at/cjqux a shorturl.at/FQV28) a dobrú správu vecí verejných (shorturl.at/cghK4 a shorturl.at/CDHO6) v dôsledku porušenia a/alebo nesprávnej aplikácie práva. To sa prejavuje práve prietahmi a obťažujúcim výkonom úradov v procesoch EIA.

- b) Úrad si nezistil úplne a presne skutkový stav veci minimálne v rozsahu skutočností opísaných v predchádzajúcich bodoch a teda porušil §32 ods.1 správneho poriadku (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901.html#paragraf-32.odsek-1>).

Neúplnosť a nepresnosť zistenia skutkového stavu následne spôsobuje vecne nesprávne rozhodnutie, čo je rozpor s §3 ods.4 správneho poriadku. Podľa §3 ods.4 správneho poriadku (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901.html#paragraf-3.odsek-4>) je úrad povinný na základe úplného a presného zistenia skutkového stavu vybaviť vec nielen zákonne ale aj vecne správne. Vecná správnosť rozhodnutia zo zisťovacieho konania je teda súčasťou jeho zákonnosti.

- c) Navrhovateľ má povinnosť poznať dôsledky svojej činnosti na životné prostredie (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-18.odsek-1>) a má povinnosť ich vyhodnotiť procesom zisťovacieho konania podľa zákona EIA (shorturl.at/dGIJ3 a shorturl.at/CIKV4); úrad mal povinnosť podľa §3 ods.1 správneho poriadku (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901.html#paragraf-3.odsek-1>) povinnosť dôsledne dbať na plnenie týchto povinností. Navrhovateľ (resp. ním poverená osoba v zisťovacom konaní) si svoju povinnosť podľa uvedených právnych povinností nespĺnila a úrad si nespĺnil povinnosť dôsledne na týchto povinnostiach dbať.

ZDS ako ekologická organizácia si plní svoju povinnosť podľa §19 zákona o životnom prostredí (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-19.odsek-1>) upozorniť na ohrozenie životného prostredia spočívajúce v nedostatočnom vyhodnotení vplyvov na životné prostredie ako aj v nedostatočnej a nesprávnej aplikačnej praxi úradu.

Úrad bez výhrad akceptoval neochotu navrhovateľa dosahovať účel a cieľ zákona EIA podľa §2 písm.a a písm.d (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2006/24/20211101.html#paragraf-2>) tým, že abdikoval na povinnosť uložiť ďalšie opatrenia navrhovateľovi, ktorými by sa zabezpečila vysoká úroveň ochrany životného prostredia, hoci na to ZDS upozornil a hoci navrhol konkrétne opatrenia v tomto smere.

Úrad tak súčasne porušil poslednú časť §3 ods.1 správneho poriadku (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1967/71/20180901.html#paragraf-3.odsek-1>) dôsledne vyžadovať od navrhovateľa ako účastníka konania plnenie jeho povinností, pričom povinnosť v tomto smere mu vo všeobecnosti ukladá §17 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. (<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/17/20220101.html#paragraf-17>). Úrad vo svojej podstate nezákonným spôsobom umožňuje navrhovateľovi bez zodpovednosti porušovať environmentálne povinnosti.

Vo výsledku je napadnuté len formalistickým dokumentom, ktorým sa ipso facto umožňuje získať povolenie na realizáciu navrhovanej činnosti ale bez toho, aby bola predmetom účinného posudzovania vplyvov na životné prostredie ako spôsobu zabezpečenia vysokej ochrany životného prostredia.

Podľa §59 ods.1 Správneho poriadku odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni. Vzhľadom na konštatované pochybenia v predmetnom konaní žiadame, aby odvolací orgán napadnuté rozhodnutie zrušil podľa §59 ods.3 Správneho poriadku a vec vrátil na nové zisťovacie konanie. Toto odvolanie má podľa §55 ods.1 Správneho poriadku odkladný účinok.

♥ Toto vyjadrenie a spôsob ako ho úrad zohľadnil žiadame uviesť v rozhodnutí. ♠ S podkladmi rozhodnutia žiadame byť oboznámení pred samotným vydaním rozhodnutia a následne sa k nim podľa §33 ods.2 Správneho poriadku vyjadríme. ♦ Rozhodnutie ako aj ostatné písomnosti žiadame doručovať v zmysle §25a Správneho poriadku do elektronickej schránky nášho združenia na ústrednom portáli verejnej správy *slovensko.sk*; listiny v papierovej forme nezasilať. ♣ Toto podanie písomne potvrdíme podľa §19 ods.1 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy *slovensko.sk*.

★ **Zásady Integrity konania ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/zasady-integrity-konania-zds/>

☆ **Environmentálne princípy činnosti ZDS:** <https://enviroportal.org/portfolio-items/environmentalne-principy-cinnosti-zds/>

ZDS je inštitúciou, ktorá zasvätila svoju činnosť dôslednej ochrane životného prostredia a jeho neustáleho zlepšovania. Snaží sa o faktické zlepšovanie životného prostredia komunikáciou a osvetou medzi všetkými, kto do neho zasahuje ale zasadzuje sa aj o právnu ochranu životného prostredia účasťou v povoľovacích konaniach (<https://opac.crzp.sk/?fn=detailBiblioForm&sid=FD287398550734C849BF16BBBA89>), kde je neštátnym kontrolórom vecnej a právnej správnosti rozhodnutí úradov t.j. aby úrady rozhodovali tak, že ďalší socio-ekonomický rozvoj je v symbióze s rozvojom a ochranou životného prostredia, čím sa snaží o Zelenú transformáciu Slovenska ako súčasť európskej Zelené transformácie (https://ec.europa.eu/reform-support/what-we-do/green-transition_sk).

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS <https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in>, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,

--



Združenie domových samospráv

Marcel Slávik, predseda

sídlo: Rovnianska 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava

office: Námestie SNP 13/B | 841 01 Bratislava

+421 907 901 676

www.samospravydomov.org

www.climaterealityproject.com